

CYKL | DOJRZEWANIE W KINIE
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 7–8
PRZEDMIOT | JĘZYK POLSKI, LEKCJA WYCHOWAWCZA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Krzysztof Kasprzyk

FILM | *Moje życie to cyrk*
My very own circus, Kanada 2020, 100 min

reżyseria: Miryam Bouchard
scenariusz: Miryam Bouchard, Martin Forget
obsada: Patrick Huard, Jasmine Lemée, Robin Aubert, Sophie Lorain

Bohaterka filmu, Laura, w przeciwieństwie do swojego taty – wiecznego artysty (jest klaunem w cyrku) i obieżyświata, odkrywa w sobie pasję do nauki i od tej chwili ma jedno pragnienie: dostać się do prywatnej szkoły. W tej decyzji wspiera ją nowa nauczycielka, która mocno w nią wierzy i pomaga jej podczas egzaminów wstępnych. Jednak tata dziewczynki nie do końca rozumie, dlaczego jego dziecko tak bardzo różni się od niego samego i nie chce podążać tą samą drogą życiową co on. Takie konflikty zdarzają się, kiedy rodzice czy opiekunowie mają dla swoich dzieci zupełnie inne pomysły na życie... A przecież wszyscy różnimy się od siebie!

Z NOSEM KLAUNA W KIESZENI, CZYLI NEGOCJACJE Z ŻYCIEM

Temat lekcji

Z nosem klauna w kieszeni, czyli negocjacje z życiem

Czas trwania lekcji

2 x 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- analizuje i interpretuje dzieło filmowe,
- dostrzega znaczenie marzeń i ograniczeń w Życiu człowieka,
- poznaje różne role społeczne,
- charakteryzuje dwie skrajne postawy społeczne,
- poznaje zasady negocjacji,
- ćwiczy negocjacje.

Powiązanie z podstawą programową

- I. Kształcenie literackie i kulturowe.
 - 3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
 - 4. Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowanie się tymi wartościami.
- II. Kształcenie językowe.
 - 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz form odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
 - 4. Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, czytania, mówienia i pisanie) w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, w tym, także z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się.
- III. Tworzenie wypowiedzi.
- 4. Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych, rozpoznawanie języka jako działania (akt mowy).
- 5. Poznanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- rozmowa kierowana,
- praca w grupach,
- dyskusja,
- negocjacje.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film *Moje Życie to cyrk*,
- karty pracy,
- film z serwisu YouTube.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu *Moje życie to cyrk* w reżyserii Miryam Bouchard.

Przed lekcją nauczyciel może wydrukować karty pracy, może również przygotować je do wyświetlenia za pomocą rzutnika bądź na tablicy multimedialnej. Prosi uczniów o obejrzenie filmu dotyczącego negocjacji (<https://www.youtube.com/watch?v=o3ia-a6WX0M&t=117s>).

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia temat lekcji, po czym prosi uczniów o wymienienie najważniejszych postaci filmu *Moje życie to cyrk*. Wśród odpowiedzi najprawdopodobniej pojawią się trzy osoby: Laura (córka klauna), Bill (klaun) i Patricia (nauczycielka). Nauczyciel zapowiada, że postać Laury będzie tematem kolejnej lekcji. Na lekcji bieżącej przyjrzymy się postawom społecznym klauna i nauczycielki.

Realizacja tematu

Lekcja pierwsza

1. Nauczyciel wprowadza pojęcie postawy społecznej. Jest to uwewnętrzniona przez jednostkę, wyuczona skłonność (akt woli przejawiający się w czynach) do reagowania w społecznie określony sposób, szczególnie przez podejmowanie konkretnych działań w odpowiedzi na oczekiwania społeczne.

Źródło informacji: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Postawa>.

2. Następnie dzieli klasę na 3–4-osobowe zespoły – dobór członków zespołu powinien zostać podporządkowany potrzebom uczniów. Ważne jest, aby liczba grup była parzysta, gdyż na kolejnej lekcji zespoły będą prowadzić negocjacje. Uczniowie w zespołach losują postać (**Karta pracy nr 1**), po czym opracowują listę zachowań (przekonań) dwojga bohaterów i tym samym tworzą obraz dwóch postaw społecznych: postawy Billa – klauna oraz Patricii – nauczycielki.

Przewidywane odpowiedzi

Bill – klaun	zachowania	przekonania
	ceni wolność, niezależność	religia jest zbyteczna
	realizuje się artystycznie	szkoła jest niepotrzebna
	ważne są relacje międzyludzkie	człowiek jest najważniejszy
	jedzenie nie jest najważniejsze	dusza przed ciałem
	nie zamierza kupować domu	nie przywiązuje wagi do dóbr materialnych
	wydaje pieniądze na realizację programu artystycznego	najważniejsze jest dążenie do samorealizacji
Patricia – nauczycielka	zachowania	przekonania
	swoje obowiązki wykonuje mechanicznie	rezygnacja z ambitnych planów
		ważna jest stałość
	posiada dom	celem jej życia jest utrzymanie status quo
	życiowa rutyna	rezygnacja z podejmowania wyzwań

nie pomaga uczniom

brak relacji społecznych

traktowanie uczniów w sposób instrumentalny

3. Na zakończenie lekcji wybrane grupy przedstawiają stworzone obrazy postaw społecznych. Słuchający mogą uzupełnić swoje spostrzeżenia.

Lekcja druga

Przed lekcją nauczyciel prosi uczniów o obejrzenie filmiku o negocjacjach: <https://www.youtube.com/watch?v=o3ia-a6WX0M&t=117s>

Na wstępie nauczyciel przybliży teorię negocjacji, podkreślając, że najważniejsze w negocjacjach nie jest szukanie kompromisu, tylko trzeciej drogi, która zadowoli każdą ze stron, i każda ze stron coś zyska.

Zespoły dobierają się w opozycyjne pary (nonkonformista Bill – konformistka Patricia) i starają się, prowadząc negocjacje, stworzyć trzecią postawę społeczną. Jej obrazem niech będzie jeden z ostatnich kadrów filmu – nos klauna w piórniku Laury. Negocjacje te są oparte na efektach pracy z poprzedniej lekcji (stanowiska Billa i Patricii). Trzecia droga – to droga głównej bohaterki, Laury. Uczniowie mogą także nazwać tę nową postawę. Jako pomoc będzie służyć **Karta pracy nr 2**.

Przewidywane odpowiedzi

Negocjacje z Życiem

Klaun	Laura	Patricia
Stanowisko nonkonformistyczne	nonkonformizm	Stanowisko konformistyczne
ceni wolność, niezależność	zawód pozwalający na zachowanie poczucia wolności (nie korporacja)	rezygnacja z ambitnych planów
realizuje się artystycznie	czas dla rodziny, czas dla siebie,	ważna jest stałość
ważne są relacje międzyludzkie	czas dla pracy, równowaga	celem jej życia jest utrzymanie status quo
jedzenie nie jest najważniejsze	jedzenie raz w tygodniu chleba z musztardą	rezygnacja z podejmowania wyzwań
nie zamierza kupować domu		brak relacji społecznych
wydaje pieniądze na realizację programu artystycznego	nieduży dom, raz w miesiącu wycieczka, najlepiej pod namioty albo wyprawa przyczepą...	

Podsumowanie tematu

Zamknięcie lekcji to odczytanie propozycji trzeciej postawy społecznej wypracowanej wskutek negocjacji: zarówno jej nazwy, jak i wytycznych, komponentów.

Po przedstawieniu efektów pracy nauczyciel może raz jeszcze wrócić do definicji postawy społecznej i przytoczyć fragment dotyczący oczekiwań społecznych. Nauczyciel zadaje retoryczne pytanie, czy społeczeństwo oczekuje pierwszej, drugiej czy może trzeciej postawy społecznej.

Praca domowa

Zastanów się i napisz lub porozmawiaj po lekcji, czy stworzona trzecia postawa społeczna jest najlepszą strategią życia.

KARTY PRACY

Karta pracy nr 1

Bill – klaun

zachowania

przekonania

Patricia – nauczycielka

zachowania

przekonania

Karta pracy nr 2

Negocjacje z Życiem

Klaun

Stanowisko nonkonformistyczne

Laura

???

Patricia

Stanowisko konformistyczne

Dodatkowe materiały edukacyjne dotyczące postaci klauna.

Agata Bisko Klaunada – sztuczki czy sztuka? Przegląd Kulturoznawczy, Nr 2 (10) ROK 2011, s. 31–40

Pomijając momenty koniecznej improwizacji (a warto wiedzieć, że klauni cyrkowi, oprócz tego, że występują w przerwach pomiędzy innymi popisami jako tak zwane zapchajdziury, pojawiają się na arenie także wtedy, kiedy coś nie idzie zgodnie z planem, żeby odwrócić uwagę publiczności), każda scenka pantomimiczna jest oczywiście przygotowanym i przećwiczonym punktem programu. Narrator *Zwierzeń klauna* – dla przykładu – przyznaje się do czterech, a nawet sześciu godzin treningu dziennie. Reżyserem – bo tak można chyba powiedzieć – jest tu zwykle sam odtwórca, który obserwując z jednej strony zwykłych ludzi, z drugiej oglądając występy innych klaunów, obmyśla swoje gagi. Jest on też najczęściej odpowiedzialny za swój strój i makijaż sceniczny. Co ciekawe, wygląd klaunów, począwszy od stroju, poprzez makijaż, po perukę, jest najczęściej ich własnego pomysłu, bo obowiązuje wśród nich zasada niepowielania stylizacji. Oznacza to, że każdy artysta cyrkowy, poruszając się w ramach pewnej ogólnie przyjętej konwencji stroju klauna, jest jednocześnie ucharakteryzowany w sposób wyjątkowy i jemu tylko przypisany. I choć dla niewprawnego oka stylizacje te mogą wydawać się bardzo podobne, to nigdy nie będą jednakowe, bo wizerunek klauna jest niczym jego znak zastrzeżony. Jest tu więc podobnie jak w przypadku pseudonimu artystycznego – choć możliwości zawężają się do określonego spektrum (bo o ile klauni bardzo często przybierają takie imiona jak – powiedzmy – Bobo czy Tiko, o tyle raczej nie spotkamy wśród nich Kazimierza), to powielenie czyjegoś pseudo byłoby ewidentnym naruszeniem zasad. Sami klauni są także autorami charakterystycznych rekwizytów, które wykorzystują do uplastycznienia występu. Często bazują one na efekcie zaskoczenia poprzez zaburzenie proporcji czy ich pomyłone przeznaczenie. Bardzo charakterystyczne będą tu lekkie sztangi udające prawdziwe żelastwo czy równie niegroźne gigantyczne młotki albo – przeciwnie – niezniszczalne bańki mydlane. Ale są to też często bardziej skomplikowane konstrukcje ukryte pod strojem, a służące – na przykład – do poruszania peruką lub do wykonywania numerów z opryskiwaniem się wodą, lub też zmyślnie urządzenie służące do magicznych sztuczek, jak słynne kapelusze z ich zagadkową zawartością, znacznie przewyższającą objętość normalnego nakrycia głowy. Także w książce *Circus and Culture* mówi się o rekwizytach, które mają za zadanie rozbawić publiczność poprzez swoistą niestosowność ich używania i zaskakiwać z powodu przełamywania rutyny i konwencji. Podaje się tu przykład gagów, w których klaun-dentysta wrywa drugiemu ząb wielkości jego głowy, a klaun-fryzjer używa grzebienia dłuższego niż ręka. Zdecydowanie bardziej wymyślne urządzenie pojawia się w opisie numeru, gdzie otwarcie parasolki nad głową uruchamia mechanizm wypuszczający spod niej wodę, tak że w rezultacie to właśnie stojąc pod parasolem, moknie się od deszczu (...). Wymaga to więc – jak widać – niemałych zdolności technicznych, których nie powstydziliby się zapewne profesjonalny rekwizytor teatralny czy technik planu.